

B&W VOORSTEL

Kenmerk: 21bw000009

Datum voorstel: 12 januari 2021	Onderwerp: Rechtmatigheidsverantwoording boekjaar 2021
Voorstel portefeuillehouder: 1. Instemmen met het ambitieniveau voor de rechtmatigheidsverantwoording, namelijk ten aanzien van het boekjaar 2021 een verantwoording gericht op financiële rechtmatigheid en hantering van wettelijke normen. 2. Bij de rechtmatigheidsverantwoording uitgaan van het door de raad vast te stellen definitieve normenkader 2021 en de goedkeuringstoleranties, zoals deze zijn opgenomen in de vigerende 'Controleverordening gemeente Overbetuwe 2020'.	
Team/ behandelend ambtenaar: STAF / W. Aarns	Status voorstel: openbaar
Portefeuillehouder: B.E. Faber-de Lange	Datum b&w-vergadering: 19 januari 2021
Doorgeleiding naar de raad: ja	Indien naar de raad: n.v.t.
Betrokkenen bij voorstel extern: n.v.t.	Betrokkenen bij voorstel intern: TF (H. Gerritsen, R. Maatita) TPJ (J. Pfeiffer)
Advies type voorronde raad: n.v.t.	TIC: Ja

Bijlagen voor B&W:

21bij00419 Plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording Overbetuwe

Bijlagen voor raad:

21bw000009 Rechtmatigheidsverantwoording boekjaar 2021

21bij00419 Plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording Overbetuwe

Voorstel

1. Instemmen met het ambitieniveau voor de rechtmatigheidsverantwoording, namelijk ten aanzien van het boekjaar 2021 een verantwoording gericht op financiële rechtmatigheid en hantering van wettelijke normen.
2. Bij de rechtmatigheidsverantwoording uitgaan van het door de raad vast te stellen definitieve normenkader 2021 en de goedkeuringstoleranties, zoals deze zijn opgenomen in de vigerende 'Controleverordening gemeente Overbetuwe 2020'.

Inleiding

Vanaf het boekjaar 2021 moeten gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen een rechtmatigheidsverantwoording (hierna: RMV) opnemen in de jaarrekening. Hiermee leggen zij verantwoording af over de naleving van de regels voor het financiële reilen en zeilen in de organisatie. Dit heeft gevolgen voor de werkwijze in onze organisatie en de inrichting van de interne controlefunctie.

Voor alle duidelijkheid: het college van B&W is en blijft ook na 2020 verantwoordelijk voor de rechtmatigheid binnen de organisatie. In de huidige situatie vormt de accountant hierover een oordeel en brengt daarover verslag uit en geeft een controleverklaring af over de rechtmatigheid en getrouwheid. Vanaf verslagjaar 2021 stelt het college van B&W de RMV op. De bewijslast inzake de rechtmatigheid wordt hiermee verplaatst van de accountant naar het college van B&W.

De RMV is een onderdeel van de jaarrekening. Aangezien de accountant van de raad de opdracht krijgt om de jaarrekening te controleren, betreft de accountant ook de RMV in de oordeelsvorming. De accountant verklaart in de nieuwe situatie dat de jaarrekening getrouw is, dat wil zeggen een volledig en juist beeld geeft. Hiermee is ook verklaard dat de RMV getrouw is. De accountant stelt vast of deze verantwoording is opgesteld op basis van het normenkader en de verantwoordingsgrens zoals vastgesteld door de raad.

De commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) heeft voor de RMV een standaardtekst opgesteld. Uiteraard is het publiceren van de verantwoordingstekst alleen niet voldoende. Er is in de gemeentelijke organisatie een duidelijke grondslag voor deze verantwoording nodig. Deze grondslag wordt de onderbouwing van de verantwoording genoemd. Doel is met een bepaalde mate van zekerheid vast te stellen dat de financiële handelingen hebben plaatsgevonden binnen de kaders van wet- en regelgeving.

Het voltallige college is verantwoordelijk voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording – het behoort niet tot de portefeuille van een enkele wethouder. De wethouder van financiën kan hierbij wel een coördinerende rol vervullen, maar de fouten of onduidelijkheden kunnen betrekking hebben op het beleidsterrein van de hele gemeente. Voor de ambtelijke organisatie geldt dit evenzeer. Alle organisatieonderdelen zijn verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording. De concerncontroller coördineert en het organisatieonderdeel control-AO/IB ondersteunt en faciliteert hierbij.

Doel en beoogd effect

Het ambitieniveau vaststellen voor de invulling van de rechtmatigheidsverantwoording met ingang van het boekjaar 2021.

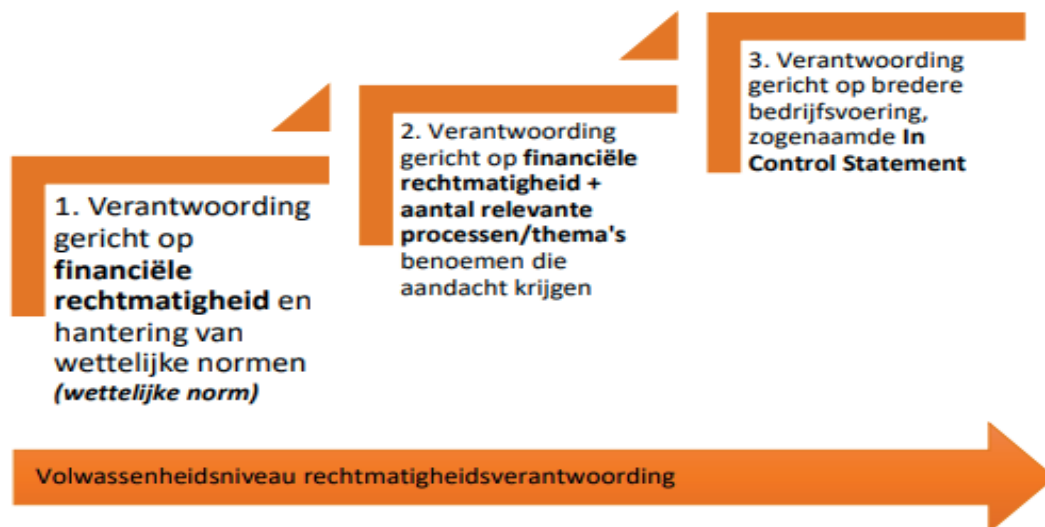
Argumenten

1.1 Hiermee voldoet de gemeente aan de wettelijke norm voor invoering van de RMV.

Om aan deze normen te kunnen voldoen zullen er nog diverse acties moeten plaatsvinden. Een belangrijk aspect bij de RMV betreft de procesinrichting en de beheersing en verantwoording ervan. Onze accountant Baker Tilly heeft bij de interim-controle geconstateerd dat een deel van de processen niet of niet voldoende is ingericht in de eerste of tweede lijn (d.w.z. in het primaire proces), dan wel dat ingerichte controles niet zichtbaar zijn.

In oktober is door de VNG en IPO in samenwerking met enkele gemeenten en provincies een handreiking gepubliceerd met adviezen over de invoering van deze verantwoording. In ons plan van aanpak hebben we hiervan gebruik gemaakt.

De rechtmatigheidsverantwoording heeft als doel om de kwaliteit van de gemeentelijke bedrijfsvoering te verbeteren. Vanaf controlejaar 2021 nemen gemeenten in de jaarrekening de rechtmatigheidsverantwoording op. Het staat de gemeente vrij om naast de rechtmatigheidsverantwoording zich breder te verantwoorden. Dit past in een internationale lijn die zich ontwikkelt naar een zogenaamd in control statement (ICS). Voor de invulling van de rechtmatigheidsverantwoording binnen gemeenten zijn diverse varianten mogelijk. Hieronder staan drie varianten genoemd. Deze varianten zijn zowel alternatieven als ambitieniveaus.

Voor nu luidt het voorstel om te kiezen voor variant 1: Verantwoording gericht op financiële rechtmatigheid en hantering van wettelijke normen. Een realistische doelstelling waarmee we voldoen we aan de wettelijke eisen.

De kern daarbij is dat we onze zaken gewoon goed op orde moeten hebben. Dit hoort bij het voeren van een goede bedrijfsvoering, waarbij we ons adequaat verantwoorden aan onze inwoners over de besteding van het gemeenschapsgeld.

De ambitie voor de langere termijn is een verantwoording gericht op bredere bedrijfsvoering, de zogenaamd In Control Statement (ICS). Bij de ICS nemen we in de verantwoording de effectmeting mee van het uitgevoerde beleid in relatie tot de beoogde doelstellingen. Het opstellen van een ICS vergt meer tijd en bijbehorende onderbouwingen. Deze ICS is de stip op de horizon, waarbij het streven is om deze

verantwoording bij de jaarstukken 2023 af te geven. De vaststelling van dit hogere ambitieniveau zal t.z.t. als apart beslispuunt aan college en raad worden voorgelegd. Bij het opteren van variant 1 volstaat een collegebesluit.

2.1 De af te geven RMV sluit daarmee aan bij de van toepassing zijnde kaders en goedkeuringstoleranties.

Normenkader

Het normenkader voor een rechtmatigheidscontrole betreft de inventarisatie van de relevante regelgeving van hogere overheden en de gemeente zelf. Dit is wet- en regelgeving die bepalingen bevat over financiële beheershandelingen en door de gemeenteraad of hogere overheden is vastgesteld en voorgeschreven. Bij opstelling van het normenkader is het van belang om te inventariseren welke nieuwe regelingen de afgelopen periode zijn vastgesteld, dan wel welke regelingen zijn ingetrokken.

Het normenkader dient uiterlijk voor de aanvang van de jaarrekeningcontrole te zijn vastgesteld. Formeel kan de accountant zijn jaarrekeningcontrole niet beginnen voordat hij het vastgelegde normenkader heeft ontvangen.

In de vergadering van 24 november jl. heeft uw college besloten om aan de raad ter vaststelling het definitieve normenkader 2020 en het voorlopige normenkader 2021 voor te leggen (20bw000501). Deze kaders zijn, zoals elk jaar gebruikelijk, ambtelijk geactualiseerd (toevoegen van nieuwe regelingen en schrappen van ingetrokken regelingen).

Dit voorstel staat geagendeerd voor de raad van 26 januari 2021. Het definitieve normenkader 2021 zal begin 2022 (jan/feb) ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.

Goedkeuringstolerantie

In de 'Controleverordening gemeente Overbetuwe 2020' zijn de uitgangspunten en richtlijnen voor de accountantscontrole vastgelegd. Deze verordening is op 3 december 2019 door de gemeenteraad vastgesteld en heeft een meerjarige werking. In de artikelsgewijze toelichting van deze verordening zijn onder andere de goedkeurings- en rapporteringstoleranties verwoord die van toepassing zijn bij de accountantscontrole.

Deze toleranties stemmen overeen met hetgeen hierover in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) is opgenomen.

Voor de accountantscontrole geldt het Bado dat krachtens het zesde lid van artikel 213 Gemeentewet door de Minister is vastgesteld. Het Bado bevat onder andere regels voor de omvangsbases en goedkeuringstoleranties voor de accountantsverklaring en de rapporteringstoleranties voor het verslag van bevindingen. De goedkeuringstoleranties voor fouten zijn in artikel 2 van het Bado opgenomen: 1% ten aanzien van fouten in de jaarrekening en 3% ten aanzien van onzekerheden (in de RMV 'onduidelijkheden' geheten) in de controle.

Voorgesteld wordt om deze toleranties ook te hanteren m.b.t. de RMV vanaf het boekjaar 2021.

Kanttekeningen en risico's

Van belang is om een stevig fundament te leggen waarop het college kan bouwen en vertrouwen bij het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording.

Rechtmatig handelen is voor gemeenten zonder meer uitgangspunt en maakt deel uit van de cultuur. Rechtmatig handelen deden we altijd al, de vraag is echter: zijn het handelen en de daarbij gemaakte afwegingen voldoende zichtbaar en traceerbaar vastgelegd? Een goed begrip van de rechtmatigheidsverantwoording en de implicaties

van de invoering voor de gemeentelijke organisatie vraagt om bewustwording van de mogelijke gedragsveranderingen die ermee samenhangen.

Om te komen tot een rechtmatigheidsverantwoording is een heldere verantwoordelijkheids- en rolverdeling noodzakelijk. Het besef dat alle organisatieonderdelen verantwoordelijk zijn voor de rechtmatigheidsverantwoording is cruciaal voor het realiseren van de noodzakelijke veranderingen in de organisatie.

Het is daarom van belang dat op korte termijn (in de komende maanden) actie plaatsvindt om deze inrichting en zichtbaarheid te verbeteren. Indien dit niet adequaat wordt ingevuld dan is het risico aanwezig dat er achteraf over het boekjaar 2021 nog veel correcties / reparatiewerkzaamheden moeten plaatsvinden (met mogelijke bijbehorende kosten) dan wel dat dit consequenties kan hebben voor de af te geven rechtmatigheidsverantwoording.

Financiën

N.v.t.

Vervolg

Planning

Voor de invoering van de RMV is een plan van aanpak opgesteld (zie bijlage). Een belangrijk aspect daarin is zorgen voor commitment in de organisatie en het creëren van een gedeeld gevoel van urgentie om invulling te geven aan deze materie.

De Managementletter 2020 (waarin aanbevelingen t.a.v. invoering RMV) tezamen met het plan van aanpak RMV zijn besproken in het MT van 7 januari jl. In de eerste maanden van 2021 staan diverse acties op stapel, zoals:

- presentaties bij team- en domeinoverleggen
- uitwerkingen procesbeschrijvingen
- organisatie-brede risico-inventarisatie (als onderdeel van het risicomanagement)

Communicatie

Onze accountant Baker Tilly zal worden geïnformeerd over deze besluitvorming inzake het ambitieniveau rechtmatigheidsverantwoording.

Participatie

N.v.t.

Evaluatie

N.v.t.